

A két Gorjanác

Napfényes délelőtt. A két ország határán — Hercegszántó — Bacska Breg-i átkelőhelyen — egy sebtében épített ház ablak nélküli szobájában Mijo Gorjanác a Bacska Breg-i predszednik szoveta mosolyogva hallgatta unokatestvére Gorjanác István hercegszántói tanácselnök szavait.

— A legutóbbi találkozásunkor alig volt idő a munkáról beszélni, nos Mijo mond el, mi újság nálatok?

Mijo Gorjanác néhány pillanatra gondolkodott. A markáns arcú, 42 éves géplakatos, aki napi munkája után este látja el felelősségteljes hivatását kissé zavarban volt. Nem készült erre, hiszen rokoni beszélgetésre „lépett” át, s a négyéves tevékenységével — ugyanis két éves mandátumának lejártá után ismét megválasztották — egybéként sem szeretett dicsekedni.

— Tudod Sztipan — kezdte el tört magyarsággal — nekünk a legnagyobb gondunk az emberek meggyőzése, a kommunális feladatok végrehajtása... Ennek ellenére eredményesen dolgoztunk, mert a falubeliek kívánságának megfelelően két kilométer utat, s másfél kilométer járdát építettünk. A vizellátás megjavítására nyolc artézi kutat fúrtunk, s 26 millió dinárért egy igazán szép kultúrhatárt emeltünk. Nálunk kevés a gyümölcs, ezért a faluban kétezer gyümölcsfát, s öt hold erdőt telepítettünk. A tíz éves fejlesztési terv előírása szerint végezzük a munkát, s ebben az utak portalanítása, a jobb oldali járdák kikövezése, no meg 30 hold nyárfaerdő telepítése a legfőbb tennivaló. A nyárfát — ez jelentős bevétel — a közeli cellulóz és gyufagyár nyersanyagának szánjuk... Az idén csupán 9 millió dinár volt a költségfejlesztésre szánt összeg, de jövőre az állam segítségével már 20 millió dinárral gazdálkodhatunk. Ebből az összegből többek között két kilométer hosszú kövesutat építünk...

Mijo Gorjanác elhallgatott, s várakozóan nézett Gorjanác Istvánra.

A hercegszántói tanács elnöke, aki 11 éve áll a község élén, lassan kezdte el.

— A mi falunkban 25 kilométer járdát, 5 kilométer kövesutat, szélesvásznú mozit építettünk, ötezer négyzetméter park, 15 hold erdő, 2 ezer gyümölcsfa telepítése készült el. Azmondani. Sok minden szóba ke-

évi költségvetésünk 860 ezer forint, de a lakosság látja az eredményeket, ezért 1 millió 160 ezer forint társadalmi munkát ajánlott fel... Azt tervezzük, hogy jövőre bővítjük a kultúrhatárt, s 1969-ben felépítjük a törpevizmúvet. Az öt éves tervben az a legfőbb célkitűzésünk,

hogymillió forintos költséggel felújítjuk a villanyhálózatot...

A szövet elnöke figyelmesen hallgatta a felsorolást.

— Ez nagyon szép eredmény! Gratulálok bátyám! — s megfontolt szavakkal folytatta — Legutóbb a szövet ülésén beszélgettünk róla, át kellene jönni hozzátok tapasztalatcserére. — Hamiskán mosolyogva hozzátette. — Nem szégyen tanulni az idősebbtől.

A csipkelődésre Gorjanác István tetetett haraggal csattant fel:

— Öcskös, az öt év korkülönbség nem ok a piszkálódásra, de igazad van, mi is tanulhatunk tőletek.

A két Gorjanác csak ezután melegegett bele igazán a beszélgetésbe. Gorjanác István a kukoricatermesztésről érdeklődött, s talán frigykedett kisése, hogy a szomszédos községben ötven mázsára számítanak holdanként. A hercegszántói közös gazdaságok 18 mázsát terveznek, igaz májusi morzsoltban de a bacska bregiek túltettek rajtuk... Mijo Gorjanác a gyümölcsstermesztés eredményeire volt kíváncsi hiszen — ezt ő maga is elismerte — ebben a hercegszántóiak a jobbak. Kérdést kérdés követett, s akaratlanul egy kicsit mindketten saját községeik eredményeivel dicsekedtek: Bacska Bregben minden családnak van rádiója, száz embernek motorja, 11 családnak személyautója, s hetvennek televíziója — érvelt Mijo Gorjanác, am a hercegszántói tanácselnök sem fogyott ki: 24 személyautó, 400 motor, 180 televízió van a községben, am a rádiók számát nem tudta megmondani. Sok minden szóba ke-

rült: az életszínvonal, a napi keresetek, a két tanács személyi összetétele, munkája, a pártélet kérdései.

A két Gorjanác akik nemcsak nevükben, beosztásukban, politikai állásfoglalásukban, foglalkozásukban, hanem községük szeretében is egyek, már a jövőről beszélgettek.

— Az új határátlépő állomás — fejtegette Mijo Gorjanác — rendkívül sokat jelent számunkra. A növekvő idegenforgalom nemcsak a község kereskedelmét, de a fogyasztási szövetkezet gépjávitó szolgálatát is fel- lendíti.

Gorjanác Istvánnak hasonló véleménye volt.

— Az átkelőhely megnyitása nemcsak rokonlátogatás, idegenforgalmi szempontból döntő. A két község vezetőinek, lakóinak összefogásából, tapasztalatainak kicseréléséből újabb eredmények szülehetnek.

S ez így igaz! A bacska bregiek megismerkedhetnek majd a gyümölcsstermesztés hercegszántói módszereivel, s a hercegszántóiak is megtanulhatják, hogyan lehet elérni kimagasló terméseredményeket kukoricából. Am nemcsak a termelésben, hanem más vonatkozásban is jó lenne a két község kapcsolatát bővíteni. Ezt mindkét tanácselnök egyértelműen hangsúlyozta. A kultúr csoportok cseréje, a sportgyűlések erórbái nemcsak a rokonokat, s sportolókat, a kultúr munkásokat, hanem az idegeneket, a két községet is közelebb hozná egymáshoz...

A kétórás eszmecsere, egymás tapasztalatainak kicserélése nagyon rövidnek tűnt. A két szomszédos község tanácselnöke, akik alig négy kilométer távolságban éltek egymástól — igaz közöttük egy láthatatlan vonal, a két országot elválasztó határ húzódott — alig akart kifogni az újabb s újabb témából. De búcsúzni kellett, hiszen a két Gorjanácot a határ innenső és túlsó oldalán várta a munka, a jugoszláv Bacska Breg és a magyar Hercegszántó mindennapi gondja.

A határsorompó fölött hosszan szorították egymás kezét, s ebben a kézfogásban több volt mint rokoni megbecsülés szeretet. Ez a kézfogás két község, két nép igazi barátságát szimbolizálta.

Gémes Gábor

akik ide juttatták. Megjelenik ugyan a rendelésen, de utána „csakazértis” iszik. Sok türelmes szóra van szükség ahhoz, hogy a „kényszeresek” egy része megértse: bár akarata ellenére juttott ide, a gyógyulás elsősorban az ő érdeke. Ha sikerül elérni, hogy maga is óhajtja a szenvedélytől való szabadulást, akkor erre komoly esélye van.

Az utólagos ellenőrzés hiánya miatt az ambulancián nem tudják pontosan megmondani, hogy hányan mondták le végleg az italról, illetve hányan váltak mértékletes szeszfogyasztókká az ezer páciens közül. A becsült gyógyulási arány 50 százalék alatt van.

Kevés? Ha csak a számot nézzük, akkor valóban kevésnek tűnik. De ha tudjuk, hogy e százalékszám körülbelül fél ezer olyan embert jelent, aki az elmúlt években visszatért a családjához, ismét egész értékű munkás lett vállalatánál, akkor máris jobban tudjuk értékelni az eredményt.

Sziklai Sándorné asszisztensnő, a főorvossal együtt, megalakulása óta itt dolgozik az ambulancián. O jól tudja, mit jelent megszabadulni a szenvedély rabságából, hiszen sűrűn meg-

állítják az utcán a hajdani páciensek. Boldogan újságolják, hogy mennyit híztak azóta és hogyan rendeződött már-már teljesen szétzilálódott családi életük.

— Volt egy középkorú pedagógusunk, akit kis híján kitétek az állásából. Most ismét megbecsült munkaeő a testületnél. Aztán az a gépkocsivezető, aki elmondta, hogy meghalna a szegyéntől, ha egy napon letiltanák a gépkocsiról. Szintén meggyógyult. Találkoztam múltkorában azzal a szeszfődei dolgozóval is, aki kezdetben még a kezelésre sem jött pálinkás flaska nélkül. Most már ott állhat előtte az ital hordószám. Na és az az aszszony, aki bár szerette a férjét, rendszeresen lerészegedve fogadta munka után és az utóbbi időben már főzni és takarítani sem tudott rá. Karanfogva láttam őket, mosolyogva intettek át a túlsó oldalról. „minden rendben”.

Igen, ezek eredmények, bár szerény eredmények, hiszen sok százan visszaesnek ismét és még több alkoholistát csak akkor kerül orvos elé, amikor már a szervezete is jóvátehetően károsodott. Még több és jobban felszerelt ambulancia kellene a megyében és országosan is? Kétségteljesen. Az

alkohol elleni küzdelemnek azonban ez csak az egyik módja.

Dr. Sándor László szerint társadalmi méretű összefogásra van szükség. Mindenekelőtt arra, hogy ne csak akkor tegyen lépéseket a család, a munkahely gazdasági és szakszervezeti vezetősége, amikor már megrögzött alkoholistává vált a szem előtt egy ember. Hangozzon el a jó szó, a figyelmeztetés korábban — már akkor, amikor nyilvánvalóvá válik — hogy a kezdetben alkalomszerű féldécik kezdenek szokássá válni.

Nem indokolatlan a vészhang kongatása. Magyarországon több mint 70 ezer idült alkoholistát tartanak számon és a statisztika szerint állandóan emelkedik az egy főre eső szeszfogyasztás is. 1965-ben vizsgálatot folytattak a szakemberek egy faluban. A többi között megállapították, hogy a férfiak az egyéni jövedelmük 36 százalékát alkoholra költik.

És talán mindennél jobban sürgösti az alkoholizmus elleni küzdelem frontjának a kiszélesítését az, hogy hétről, hétre szedi áldozatait az országutakon az ital és a súlyos bűncselekmények zömét is a szesz hatása alatt követik el.

Bekes Dezső

Látogatók a kincseskamrában

Sikere van a Nemzeti Múzeum „új” kiállításának

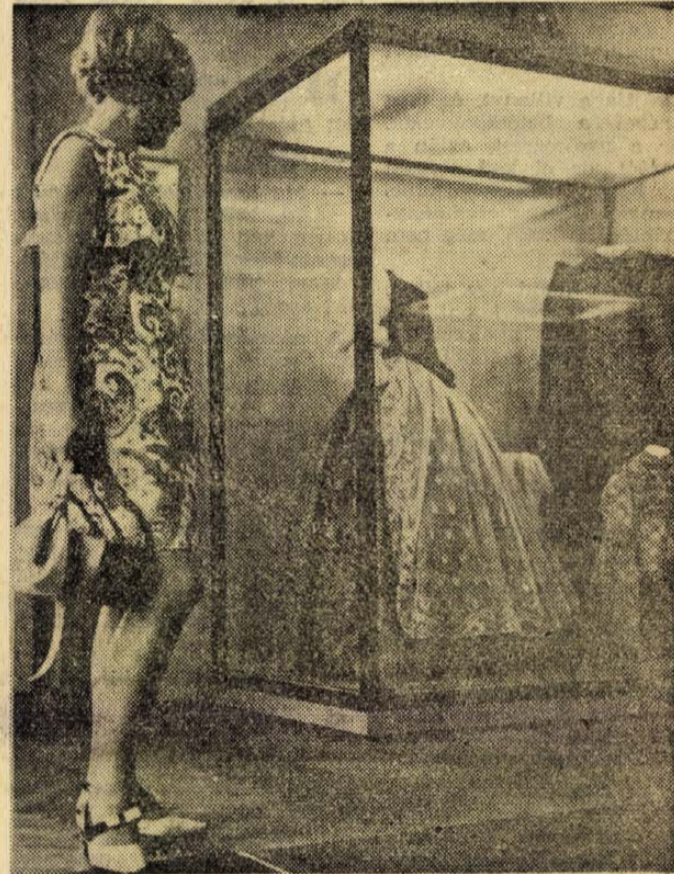
A kincseskamra egy folyosóra nyílik, világítása homályos, az üveglakok mögött a vitrinekben azonban csillogva díszleg a sok arany- és ezüstnemű, drágakő. Felbecsülhetetlen értékeket őriznek ebben a teremben, mivel minden egyes tárgy nemzeti múltunk egy-egy emléke.

A LEGRÉGIBB LELET

A Magyar Nemzeti Múzeum „új” kiállítása, amelynek anyaga a magyar nép történetét öleli fel, a honfoglalástól 1849-ig, tu-

korona másolatát. Az új leletek közé tartozik a kiállított Árpád-korabeli kohó, s a XIV. századból származó rudabányai bányácsolat.

Zsigmond, s Mátyás udvarának emlékeit bemutató vitrinek után az 1514-es parasztháború harcosainak fegyverei láthatók. A mohácsi vést ábrázoló vitrin előtt állították ki azt a díszkardot, amelyet II. Ulászló király kapott Gyula pápától, ösztönzésül a törökök elleni harcra.

Korok divatjának találkozása a kiállításon. XVII. századi viselet és mai — miniszoknyás — nézője.

lajdonképpen nem új. 1951-től, 13 éven át láthatta a közönség, három éve azonban bezárták, s most átrendezve, kibővítve ismét megnyílt a látogatók előtt.

Az újdonságok között a legnépszerűbb a kincseskamra. Korábban csak ritkán megrendezett „aranyvasárnapok” alkalmával mutatta be a múzeum a most vitrin mögé helyezett tárgyakat. Ezt korszerű biztonsági jelzőrendszer teszi lehetővé. Láthatóak elmúlt évszázadaink legértékesebb ötvösművei: így a Konstantinos Monomachas bizánci császár udvarában készült és képeivel díszített XI. századi zománcos korona; I. László király ereklyetartó mellszobra, s több más kincs között a Rákóczi család hatalmas, fedeles serlegei.

Két hónappal a nyitás után eddig több mint 30 ezer látogató kereste fel a kiállítást, amely az átrendezés után történeti, régészeti és művészeti szempontból egyaránt áttekinthető a történelmünkről. Az első és legrégibb leletek közé minden bizonnyal a honfoglalás korából származó tarsoly-lemezek tartoznak. Ezeket az iparművészeti szempontból is értékes használati tárgyakat, akárcsak a mai női táskákat, oldalukon viselték a honfoglaló magyarok, s a nomád élethez szükséges dolgokat — például sőt — tartottak benne.

SOK SZÁZ ÉVES VÉSES

A PADON

Mindig sokan veszik körül a jelenleg külföldön levő magyar

A török hódoltság korából való az a nagyméretű díszsátor, amelyet Bécs sikertelen ostroma után zsákmányoltak. A sátorot korhű használati tárgyakkal és eszközökkel rendezték be. A legújabb szigetvári feltárásoknál találták azt a kubikos-talicskát és ásót, amelyekkel az ostrom közben megsérült várfalak javításánál segítettek.

RABFARAGÁSOK

Gazdag anyag reprezentálja történelmünk minden jelentős eseményét. A látogatók, akik most elsősorban gyerekek és őket kísérő szülők, még a kárikulai napokon is megtöltötték a termeiket. Nagyon népszerű az 1848—49-es szabadságharc emlékeit kiállító terem. Itt található a történeti kiállítás legutolsó lelete, amely 1849-ből származik, s börtönbe vetett magyar honvédtisztek „rabfaragásait” ábrázolja.

A nagy történeti kiállítás a nemzeti múlt megbecsülésére nevel, s hogy ezt a célját sikerrel teljesíti, látható a vendégkönyv bejegyzéseiből. A múzeum munkatársai szeptemberben újabb nagy feladathoz látnak, folytatják az anyaggyűjtést, ki- egészítik a kiállítást a magyar történelem 1945-ig terjedő emlékeivel. A kibővített kiállítás előreláthatólag öt év múlva nyílnak meg.

B. B. I.